

ایران

صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی
مدیر مسئول: مهدی شفیع
سرمدیر: جواد دلیری

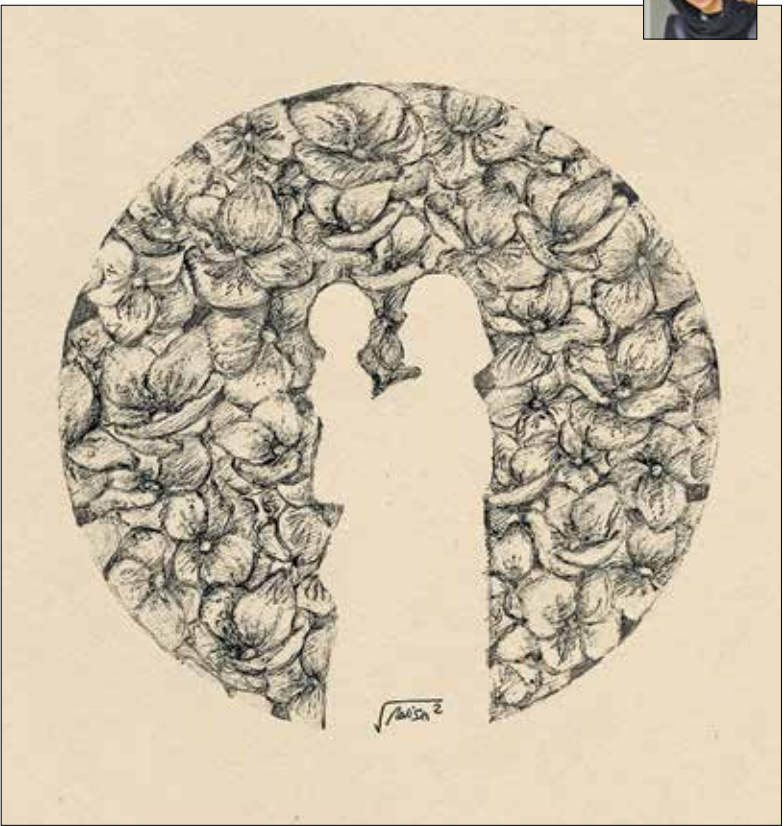
اذان ظهر ۱۳/۰۶ | اذان مغرب ۱۹/۵۶ | نیمه شب شرعی ۰۰/۲۲ | اذان صبح فردا ۵/۰۶ | طلوع آفتاب فردا ۶/۳۴

رسول اکرم(ص):انسان بر دین دوستش خواهد بود، بنابراین هر یک از شما دقت کند که با چه کسی دوست می شود.

سخن روز

بحار الانوار، جلد ۷۴، صفحه ۱۹۲

نگاره
پریسا نور الهی

یادداشت

فضای مجازی هنرمندان خصوصاً هنرمندان تئاتری به بسته شدن هنرستان تئاتر دختران اختصاص یافته است. هنرمندان از نقش این هنرستان در تربیت نسل تئاتری و البته نیاز دختران به تئاتر نوشته‌اند.

چهره‌ها

فرشته حسینی، بازیگر افغان متولد ایران گفت‌وگویی با یک نشریه در صربستان داشته است. او در این گفت‌وگو اعلام کرده است که طالبان

تغییر نکرده‌اند، آنها در حال کشتن مردم هستند. او در صفحه خود بخش کوتاهی از این گفت‌وگو را آورده است: «چه اتفاقی برای مردم افغانستان و زنان و دختران خواهد افتاد؟ نباید سکوت کنیم. باید در جای جای دنیا صدای خود را به گوش مردم دنیا برسانیم. صحبت کردن تأثیرگذار است. ما نباید به سکوت و فراموشی عادت کنیم»

داود رشیدی در ۵ شهریور ۱۳۹۵ درگذشت. احترام برومند و دخترشان لیلی رشیدی این روزها با گذاشتن فیلم و عکس از این بازیگر یاد او را زنده نگه داشتند. احترام برومند نوشت: «پنجم

چه خبر؟

الناز شاکر دوست هم تصاویر و دیالوگ‌هایی از فیلم «ایلق» ساخته نرگس آبیار را در صفحه شخصی خودش منتشر کرده است و آرزو کرده که این فیلم اکران شود: «علی: خدایی هیش کی منه تو قطره نمی چکه/ راحله: هیچ کسم مثل تو کتک نمی زنه!»

تازه‌های نشر

نشر نیماژ بخشی از کتاب «الفبای لازوس» نوشته هادی تقی‌زاده را منتشر کرده است: «یک کشاورز مکزیک‌یی برای خدا نامه نوشته و گفته بود به ۲۰۰ پزوتا احتیاج دارد تا از خشکسالی به سلامت بگذرد و گرسنه نماند. کارکنان پست نامه را می بینند و تصمیم می گیرند مبلغ ۲۰۰ پزوتا را جمع کنند و برای کشاورز ساده‌دل بفرستند. اما هرچه سعی می کنند، نمی‌توانند بیشتر از ۱۲۰ پزوتا جمع کنند. ناچار آن پول را در پاکت می‌گذارند و برای کشاورز می‌فرستند. چند روز دوباره کشاورز نامه‌ای برای خدا می‌فرستد و می‌نویسد: «خدای عزیز از تو سپاسگزارم. کمک شما را دریافت کردم. فقط از این به بعد اگر خواستی به بنده‌ات کمک بکنی، لطفاً از راه شرکت پست نباشد. چون از ۲۰۰ پزوتایی که فرستادی، فقط ۱۲۰ پزو به دست اینجناب رسید. می‌دانی که کارمندان پست زدند.»

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان هم کتاب «آفرنگی و گریه بالا» یا انجوری بود که اون جوری شد» نوشته فرهاد حسن‌زاده با تصویرگری علی خدایی معرفی کرده است: «این کتاب یک داستان معمولی نیست. داستان کتاب با چند هوش آزمایشی و بازی ترکیب شده و از کودک می‌خواهد که در روند داستان همکاری کند.» در ادامه معرفی داستان کتاب نوشت: «ماجرای آن آتچا آغاز می‌شود که یک نقاش با سه تا از دوستانش سه سه تا موش هستند در کارگاهش زندگی آرامی دارد، تا اینکه نقاش که آفرنگی باشد، تصمیم می‌گیرد گریه‌ای نقاشی کند. گریه کشیدن همان و درگیر شدن گریه با موش‌ها همان.»

ویدئو

از نخبگان افغانستانی حمایت کنیم

محمد کاظم کاظمی: تجربه نشان داده که دو کشور ایران و افغانستان برای هم تمام نمی‌شوند. کسی نمی‌تواند یکی از این دو کشور را از روی کره زمین قیچی کند و در جایی دیگر بگذارد. ما همیشه بخت این مجاورت را داریم و هر بذری که در زمین همدیگر بکاریم، بزودی ثمری می‌دهد و همه را بهره‌مند می‌سازد. می‌پذیرم که برای کشوری که این همه مهاجرپذیری و مهاجرنوازی در این سال‌ها داشته است، آن هم در اوضاع تحریم و کرونا این امر خالی از دشواری هم نیست، اما پیشنهاد من به دستگاه‌های دخیل در امور افغانستان این است که تأدیر نشده و جمع نخبه افغانستان روانه کشورهای دور نشده، بایه دامن دشمنان ما و شمایافته‌اند، آنان را زیر چتر حمایت بگیرید. تعدادشان در قیاس با تعداد کل مهاجران زیاد نیست، ولی بازده کیفی آنان برای هر دو کشور قابل توجه خواهد بود. اگر به منفعت کشور همسایه می‌اندیشید، نگذارید که آن کشور از نخبگان خالی شود یا آن نخبگان فردا با کوله‌باری از اندوخته‌ها و طبیعتاً افکار کشورهای دیگر به افغانستان برگردند.

بخشی از یادداشت این شاعر مطرح افغانستانی ساکن ایران

فرستی برای یادآوری برخی ضرورت‌ها

این روزها فرصت خوبی برای یادآوری برخی ضرورت‌هاست. مواردی که از جمله آنها می‌توان به لزوم آشنا سازی فرزندانمان با مسائل دینی بویژه از منظر ادبیات داستانی اشاره کرد. البته چگونگی محقق کردن این هدف به موارد مختلفی از جمله سن و سال مخاطبان مورد نظرمان هم بستگی دارد. برای بچه‌هایی که دوره کودکی را سپری می‌کنند یکی از بهترین پیشنهادها می‌تواند خوانش آثار داستانی دینی متناسب آنان از سوی مادر و پدر باشد. در این شیوه می‌توان حتی از شیوه قصه‌گویی مادر بزرگ و پدر بزرگ‌های قدیم بهره گرفت؛ روشی از قصه‌گویی که نه تنها برای کودکان، بلکه حتی برای نوجوانان هم جذاب است. اگر مروری بر گذشته و سال‌های کودکی‌مان داشته باشیم، بعید است که لذت آن قصه‌شنیدن‌ها فراموش‌مان شده باشد. برای تشویق به مطالعه کتاب در این حوزه و حتی دیگر موضوعات داستانی، حتی اگر کودکان توانایی خواندن کسب کرده هم نباید از خوانش کتاب برای او صرف‌نظر کرد. خوانش صحیح داستان‌ها همراه با لحنی دلشین برای علاقه‌مند کردن بچه‌ها نقش به‌سزایی دارد. در راستای تلاش برای علاقه‌مند کردن کودکان و نوجوانان به مباحث دینی، مطالعه آنقدر مهم است که این توصیه را حتی برای نویسندگانی که خواهان نوشتن در حوزه داستان‌های دینی هم هستند دارم؛ این که پیش از آغاز نوشتن، مطالعه بسیار کنند. اما بازگردیم به بحث‌مان. در حوزه ادبیات دینی کودک و نوجوان به گمانم هنوز یکی از خواندنی‌ترین کتاب‌ها «داستان راستان» شهید

یادداشت

اکبر محرابی
نویسنده

فرهنگ فرار از قوی بودن

گریه نمایی از احساس درونی ماست، مثل خنده. اما به همان میزان که هر خنده‌ای محصول شادی نیست، همه گریه‌ها محصول اندوه و درد خود یا دیگری نیستند. مثلاً کودکان خردسال از روی غلظت احساس یا لطافت طبع نیست که زیاد گریه می‌کنند، بلکه از روی استیصال و به علت برآورده نشدن نیازهای‌شان است که گریه می‌کنند. گریه برای آنها ابتدا ابزار اطلاع‌رسانی و به مرور ابزاری برای به چنگ

آوردن یا از دست ندادن چیزهاست. اغلب گریه‌های بزرگسالی هم همان کارکرد سودآور کودکی را به‌عادت تکرار می‌کنند. نوعی راه فرار برای مواجه نشدن شفاف و مستقیم با استیصال و برآورده نشدن نیاز. به‌نوعی می‌توان چنین گریه‌ای را، نمایشی ساختگی دانست، نوعی فرار از واقعیت‌ها برای ارضای خودمحوری؛ مکتبیزم امتیاز گرفتن از راه قوی نبودن، تلاشی برای فرار از قوی بودن و عاملیت در برابر واقعیتی که اغلب آزار دهنده و گاه غیر قابل تغییر است.

البته تنها گریه نیست که چنین حالت تخیلی و کودک‌وارهای دارد. تمام تظاهرات حسی که از نظر کمی و کیفی بیش از حد رخ می‌دهند و به نوعی اخلاق نزدیک می‌شوند با همین صورتبندی توضیح‌پذیر هستند. حال باید با همین رویکرد به احساسات‌گرایی در رسانه و هنرهای نمایشی نگاه کنیم. حتماً شما هم با اصطلاح تحقیرآمیز «هندي» درباره برخی آثار نمایشی آشنا هستید. این اصطلاح در فرهنگ عامه ما از این‌رو به برخی آثار اطلاق می‌شود که مثل فیلم‌های هندی در نمایش احساسات حقیقی و باورپذیر نیستند، معمولاً روند منطقی را دور زده و با تمهیداتی غیر قابل باور، داستان یا روابط را پیش می‌برند. آثار نمایشی ما نیز گاه و بیبش و کم، گرفتار این احساسات‌گرایی و رویکرد دهایی است که «سانتیمانتال» نامیده‌می‌شود.

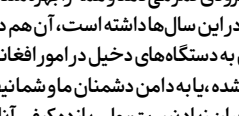
این مسأله البته تأثیراتی فرهنگی و جهان‌بینانه هم پیدا می‌کند و گاه مخاطب را به کودک‌وارگی و در نتیجه ناتوانی عادت می‌دهد. وقتی تحریک احساسات اصل می‌شود، استدلال و قانع‌کنندگی در فرج یک روایت قرار می‌گیرد- حال آن روایت می‌تواند یک اثر نمایشی، برنامه تلویزیونی یا حتی یک نطق و خطابه باشد- اینجا مؤلف یا راوی دارد از همان عادات انسان نابالغ بهره می‌برد.

حتی این رویکرد احساسات‌گرا را می‌توانیم در بسیاری از نطق‌های سیاسی در سراسر دنیا دید. سیاستمداران اغلب علاقه‌مند هستند تا با چوبه نابالغ شهروندان ارتباط برقرار کنند چرا که آنجا نقطه‌ای است که مانند یک فیلم هندی همه چیز راحت‌تر باور می‌شود. سیاستمداران ما را احساسات‌گرا دوست دارند چون اینگونه می‌شود تناقض‌ها را پنهان یا معلق ساخت. احساسات و عواطف ساخت اصلی در وجود انسان است. ساحتی که هم بازتاب دهنده آن چیزی است که در درون ما می‌گذرد و هم ابزاری برای همدلی و و درک دیگری است. اما احساسات اصیل که موجب همدلی و نزدیکی می‌شود با واقعیت، منطق و عاملیت انسان تنیده است.

پیشنهاد

فصل حوزه نشر

زیب مرتضایی‌فرد
فعال حوزه نشر

زینب مرتضایی‌فرد
فعال حوزه نشر

روایت شاعر واقعه‌سرا از کربلا

این ماجرا را از هر زبانی هم می‌کشویم نامک‌ر است، روایت عشق همیشه سرنوشتش همین بوده و رسیده به اینجا که راویان بی‌شمار و بیان‌ها و ابراز احساسات متعددی را تجربه‌کند. از گذشته بسیاری درباره واقعه کربلا نوشته‌اند و بی‌شمار نظم و نثر شعر در این باره منتشر شده است. این روزها یک کتاب خوب دیگر هم به نام «وحي بر توفان» به تازگی از سوی انتشارات سوره مهر منتشر و به فهرست بلندبالای این آثار اضافه شده. این کتاب دربردارنده اشعار «آقامحمد شیخا» معروف به «مقبل اصفهانی» یکی از شاعران متعهد و معتقد شیعی قرن دوازدهم و اواخر حکومت صفوی در ایران است. امیرحسین مدرس که بیشتر او را به‌عنوان مجری می‌شناسیم، مقدمه‌ای بر این اشعار نوشته که بسیار نفخ و خواندنی است. مدرس علاوه بر تصحیح دقیق متن و تطبیق همه پانزده نسخه به‌جامانده از اشعار مقبل با یکدیگر، تاریخچه واقعه‌سرایی را به عنوان زیرمجموعه‌ای از حماسه‌سرایی دینی و گونه‌ای از مرثیه‌سرایی بررسی کرده و به این می‌پردازد که تا پیش از مقبل هیچ نشانه‌ای از واقعه‌سرایی به این شکل نبوده و او بر شاعران هم‌روزگار خود بسیار تأثیر گذاشته است.

واقعه‌سرایی هر چند امروز در هند مرسوم است اما در ایران ناشناخته و مهجور است و حتی بسیاری از مخاطبان تخصصی ادبیات فارسی هم درباره‌اش چندان اطلاعاتی ندارند. این موضوعی است که مدرس سعی کرده در مقدمه به آن پرداخته و برپایمان روشن کند چرا باید مقبل را بخوانیم و آشنایی بیشتر با او چه دریچه‌هایی را در فهم ادبیات به رویمان باز می‌کند. احتمالاً با این جملات من فکر کنید با کتابی دشوار و تخصصی روبرو هستید که بهتر است قید خواندنش را بزنید، نه! اصلاً این‌طور نیست. اتفاقاً هنر نویسنده مقدمه را باید در این دانست که موضوعات را از ساده تا پیچیده‌شان خیلی ساده مطرح می‌کند و می‌توان بدون هیچ مشکلی با روایت او از واقعه‌سرایی در ایران پیش رفت و با ذهنی آماده مواجه‌با سروده‌های مقبل را آغاز کرد. مدرس در مقدمه به زندگی مقبل و مهاجرتش به هند هم پرداخته و تلاش دارد همه آنچه را که باید درباره‌اش بدانیم مجمل و مفید ارائه کند و از پس این کار هم برآمده است.

خلاصه آن‌که کتاب را باید خواند، شاعر واقعه‌سرای ما با روایت خودش کربلا را نوشته و البته به دیگر اهل بیت هم پرداخته و مدرس هم روایت خاص خودش را از مواجهه با مقبل، واقعه‌سرایی و نمونه‌های دیگر آن در ایران. هم مقدمه زبان و نثر و شیوای دارد که فکر کنید درحال خواند یک تاریخچه داستانی جذاب هستید و هم شعرهای مقبل.

«وحي بر توفان»

تصحیح و تدوین: امیرحسین مدرس

انتشارات سوره‌مهر

عکس

نوشت

عقاید یک دلک/ هایرنیش بل
محمد اسماعیل‌زاده

منابع نهضت عاشورا -۱۵

«کامل بهایی» اثری با شیوه کلامی در تاریخ‌نگاری اسلامی

«کامل بهایی» کتابی به زبان فارسی، تألیف حسن بن علی طبری، مشهور به عمادالدین طبری از عالمان پیرو مکتب امامیه در قرون ششم وهفتم است. سال تولد و فوت مؤلف معلوم نیست اما نیم قرن اشتغال وی به فعالیت علمی محرز است. این کتاب در موضوع امامت و تشیع نگارش یافته است. کتاب به دستور بهاءالدین محمد، فرزند شمس‌الدین جوینی صاحب دیوان و حاکم اصفهان در دولت هولاکوخان نوشته شده است. از این رو، به «کامل بهایی» شهرت دارد. مؤلف یک باب از این کتاب را که در ۲۸ باب است، به واقعه عاشورا اختصاص داده است.

عمادالدین طبری از جمله فقها و متکلمان شناخته شده قرن هفتم بوده و در کتاب‌های فقهی، از او با عنوان عماد طبری یا عمادالدین طبری یاد شده است. در عصر وی دو نفر دیگر با نام عمادالدین طبری شهرت دارند که هر کدام آثاری از خود بر جای گذاشته‌اند. یکی «حسن بن علی طبری» مؤلف «تحفة‌الایران»، «کامل بهایی» و «مناقب الطاهرین» که تا سال ۶۹۸ ق در قید حیات بوده و دیگری «محمد بن علی طبری» مؤلف «بشارة المصطفی» است که تا سال ۵۵۳ ق زنده بوده است و نباید با مؤلف کامل بهایی اشتباه شوند. عمادالدین طبری با خواجه نصیرالدین طوسی نیز هم‌عصر بوده و در سال ۶۷۲ ق به دعوت بهاءالدین محمد جوینی، والی اصفهان به این شهر سفر کرده و مدت هفت ماه در اصفهان اقامت داشته است. بنابه تصریح مؤلف در ابتدای کتاب، کامل بهایی را در سال ۶۷۵ ق نوشته و به بهاءالدین محمد جوینی تقدیم کرده است.

کتاب کامل بهایی در شرایطی تألیف شده که ایلخانان بر بخش‌هایی از ایران سلطه داشتند و برخی از آنان به تشیع یا دست‌کم تسامح مذهبی متمایل بودند. این موضوع فرصتی برای عالمان شیعه پدید آورد تا به طرح برخی مطالب و تألیف کتاب‌هایی مانند کامل بهایی بپردازند. از آنجا که روش مؤلف در نگارش این کتاب، کلامی با رویکرد ردیه‌نویسی است، مؤلف در جای جای کتاب نقطه نظرات خود را به صورت تحلیل بیان کرده و برای مطالب نقل شده از دیگران هم مستندات ارائه نکرده است. از این رو از کتاب

کامل بهایی به عنوان اثری یاد می‌شود که برخی مطالب آن برای اولین بار مطرح شده است، همانند: داستان حضرت رفیع، دختر امام حسین (ع) یا فرار ابولؤلؤ به قم و کاشان و داستان ارتباط او با حضرت علی (ع).

متن کتاب همچون سایر آثار برجای مانده از قرن هفتم دارای نثری سنگین و لغاتی دشوار و بدیفهم است. اگرچه در بازبینی خود مؤلف سعی کرده جای عبارات ثقیل را با عبارت‌های رسا و ساده عوض کند اما همچنان فهم بخش‌هایی از کتاب با دشواری همراه است. عمادالدین طبری در بخش پایانی کتاب خود نیز تصریح می‌کند: «اول وضع این کتاب را بر الفاظ مشکل و عویص جمع کردم، اما چون نظر کردم در حیز ثقیل افاده و استفاده یافتم، ثانیاً صلاح در آن دیدم که تبدیل کنم عویصات را به وضاحت و معضلات را به مبینات تا فائده آن در زمین عجم عام گردد و در اکتاف عالم شایع شود.»

در هر حال کتاب کامل بهایی، یکی از منابع نهضت عاشورا به شمار رفته و برخی از مطالب تاریخی و نکات کلامی آن که منحصر به این کتاب است، مورد توجه عالمان پس از وی قرار دارد. زیرا در خلال بحث‌های مختلف نکات و موضوعات جالبی آمده که تا آن زمان بی سابقه بوده است. با وجود این، عالمان و عاشوراپژوهان برخی نقل‌های کتاب را مورد اعتماد ندانسته و با تردید و دیدگاه انتقاد بدان می‌نگرند. از همه این تفصیلات کتاب کامل بهایی یکی از بهترین کتب کلامی و تاریخی شیعه بوده و مؤلف با تألیف این کتاب خدمتی بس بزرگ به تاریخ‌نگاری وقایع صدر اسلام و تشیع نموده است.